Michał Paszkowski

Polityka bezpieczeństwa energetycznego Ukrainy przed zimą 2026/2027

słowa kluczowe: Ukraina, bezpieczeństwo energetyczne, gaz ziemny, sankcje

Polityka bezpieczeństwa energetycznego Ukrainy przed sezonem jesienno-zimowym 2026/2027 opiera się na gromadzeniu zapasów gazu ziemnego, odbudowie wydobycia, kontrolowanym otwarciu eksportu oraz współpracy z partnerami zagranicznymi. Ukraina wchodzi w sezon z korzystnym bilansem gazowym, lecz nadal z wysokim ryzykiem przerw w dostawach ciepła i energii elektrycznej. Główne ograniczenia skuteczności tej polityki to podatność infrastruktury na rosyjskie ataki i zależność części działań naprawczych od wsparcia zewnętrznego (głównie finansowego). W rezultacie kluczowym sprawdzianem bezpieczeństwa będzie nie sam poziom zapasów, lecz zdolność utrzymania podstawowych usług energetycznych przez cały sezon.

Zima jako narzędzie presji

Od jesieni 2022 r. Rosja systematycznie atakuje ukraińską infrastrukturę energetyczną, wykorzystując niskie temperatury do zwiększania społecznych i gospodarczych kosztów wojny. Celem tej presji jest nie tylko ograniczenie zdolności produkcyjnych i dostaw energii, lecz także pogorszenie warunków życia ludności, osłabienie odporności społeczeństwa i zwiększenie nacisku na władze Ukrainy. Przed sezonem 2026/2027 ataki ponownie się nasiliły, nakładając się na zniszczenia z poprzednich lat. Przygotowania do zimy odbywają się zatem nie tylko w warunkach konieczności zapewnienia odpowiedniej ilości surowców, lecz także narastającego zagrożenia dla ciągłości podstawowych usług. Szczególnie dotkliwe mogą być skutki zakłóceń w dużych miastach, gdzie dostawy energii elektrycznej warunkują również funkcjonowanie wodociągów, ogrzewania i transportu. Przerwy w dostawach zwiększają znaczenie awaryjnego zasilania, zapasów wody i miejsc czasowego schronienia, a przy długotrwałym braku podstawowych usług mogą skłaniać część mieszkańców do wyjazdu. Dla władz centralnych i lokalnych oznacza to konieczność równoczesnego organizowania napraw, pomocy ludności i komunikacji kryzysowej. Przedłużające się zakłócenia mogą przy tym zwiększać niezadowolenie z reakcji administracji, choć nie należy utożsamiać tego automatycznie z osłabieniem społecznej woli oporu.

Silniejszy bilans gazowy

Zgodnie z danymi AGSI zapasy gazu ziemnego w dniu 7 listopada 2026 r. wynosiły blisko 15,3 mld m^3, czyli ok. 0,7 mld m^3 powyżej celu 14,6 mld m^3, osiągniętego pod koniec sierpnia 2026 r.[1] Większa ilość zgromadzonego surowca ułatwia reagowanie na potencjalne zakłócenia i może ograniczać konieczność natychmiastowych

[1] D. Zubkova, *Ukraine begins withdrawing gas from its storage facilities*, 10.11.2026, https://ukranews.com/en/news/1185249-ukraine-has-begun-withdrawing-gas-from-its-storage-facilities [10.11.2026].

Oś czasu 1. Oś czasu funkcjonowania Klubu Wałdajskiego. Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Klubu Wałdajskiego.

zakupów z zagranicy. Nie wszystkie zapasy są bowiem dostępne do szybkiego odbioru, gdyż część stanowi tzw. gaz buforowy, niezbędny do technicznego funkcjonowania magazynów (ok. 4,6 mld m³). Po jego odjęciu szacunkowy wolumen gazu ziemnego czynnego wynosi ok. 10,7 mld m³. Z tego wolumenu ok. 5 mld m³ jest przechowywane w procedurze składu celnego, co oznacza, że nie cała ta ilość musi być dostępna na potrzeby rynku krajowego. Dlatego też faktyczna zdolność Ukrainy do przeciwdziałania potencjalnym niedoborom zależy od fizycznej dostępności surowca, możliwości jego poboru oraz prawa do dysponowania nim. Zgodnie z szacunkami DiXi Group w 2026 r. wydobycie gazu ziemnego na Ukrainie może wynieść ok. 17-18 mld m³, pod warunkiem braku kolejnych dużych zniszczeń infrastruktury wydobywczej. W tym aspekcie naprawy obiektów, rozproszenie wyposażenia i wzmacnianie instalacji pozwoliły podtrzymywać krajową podaż mimo trwających działań wojennych.

Tabela 1. Bilans gazowy Ukrainy w 2026 r.

Wskaźnik	Wartość	Data / okres
Zapasy gazu ziemnego	ok. 10,7 mld m³ (dodatkowo ok. 4,6 mld m³ gaz buforowy)	7 listopada 2026 r.
Wydobycie gazu ziemnego	17-18 mld m³ rocznie (szacunki)	2026 r.
Zużycie gazu ziemnego na Ukrainie	ok. 13 mld m³; spadek o 2,2% r/r	styczeń-sierpień 2026 r.

Źródło: AGSI, DiXi Group

Niższy popyt i podatność infrastruktury

Korzystniejszy bilans wynika częściowo z ograniczenia aktywności odbiorców, a nie wyłącznie z odbudowy podaży. Zużycie gazu ziemnego w okresie styczeń-sierpień 2026 r. na Ukrainie wyniosło ok. 13 mld m³, a więc o 2,2% mniej niż rok wcześniej. Za umiarkowanym spadkiem zapotrzebowania na surowiec kryją się przeciwstawne tendencje: w okresie styczeń-lipiec 2026 r. zużycie gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe wzrosło o 13%, a przez ciepłownictwo systemowe – o 23%, do czego przyczyniły się niskie temperatury w pierwszym kwartale 2026 r. Z kolei przemysł w okresie styczeń-sierpień 2026 r. ograniczył popyt o ponad 20%[2]. Spadek zapotrzebowania wynikał więc głównie z osłabienia aktywności gospodarczej, a nie z trwałego zmniejszenia krajowych potrzeb energetycznych (największy spadek zapotrzebowania na gaz ziemny miał miejsce w latach 2014-2022 z uwagi na utratę przez Ukrainę znacznej części energochłonnych przedsiębiorstw na wschodzie państwa).

Ukraiński system energetyczny, w tym część odpowiedzialna za wydobycie gazu ziemnego, jest przedmiotem ciągłych ataków ze strony Rosji. Spółka Naftogaz odnotowała do 6 października 2026 r. 381 ataków na obiekty tej grupy, wobec 229 w całym 2025 r.[3] Dane dotyczą wszystkich instalacji grupy, a nie wyłącznie obiektów wydobywczych. Ataki obejmują zarówno infrastrukturę naftowo-gazową, jak i obiekty wytwarzania oraz przesyłu energii elektrycznej, przez co zagrożenia dla poszczególnych części systemu energetycznego nakładają się na siebie. Powtarzające się uszkodzenia mogą ograniczać wydobycie gazu ziemnego, utrudniać dostawy i zwiększać obciążenie służb naprawczych, podważając trwałość poprawy krajowej podaży. Odbudowa zdolności produkcyjnych odbywa się zatem w warunkach stałego ryzyka kolejnych zniszczeń. O skali następstw ataków decydują zakres uszkodzeń, czas zakłóceń i tempo napraw.

[2] Dane w oparciu o DiXi Group, https://dixigroup.org/en/ [10.11.2026].

[3] Naftogaz Group, *Russia again attacks Naftogaz gas production facility in Kharkiv Region*, 21.10.2026, https://www.naftogaz.com/en/news/russia-again-attacks-naftogaz-gas-production-facility-in-kharkiv-region [2.11.2026]; M. Hoisch, *Ukraine's Naftogaz faced 229 Russian attacks in 2025*, https://www.spglobal.com/energy/en/news-research/latest-news/lng/021726-ukraines-naftogaz-faced-229-russian-attacks-in-2025 [3.11.2026].

Ciepłownictwo zależne od sprawności infrastruktury

Nawet wystarczające zapasy gazu ziemnego nie gwarantują ciągłości ogrzewania na Ukrainie, gdyż uszkodzenia źródeł ciepła i sieci ciepłowniczych mogą ograniczać dostawy ciepła do budynków, a przerwy w dostawach energii elektrycznej unieruchamiać pompy obiegowe. Szacuje się, że z 41 GW konwencjonalnych mocy wytwórczych w 2014 r. ok. 16 GW zostało zniszczonych lub uszkodzonych, a kolejne 16 GW od 2022 r. znajduje się na terenach okupowanych. Dodatkowe zabezpieczenie stanowi możliwość importu energii elektrycznej z UE do Ukrainy i Mołdawii w ramach wspólnego uzgodnionego limitu 2,45 GW[4]. Jest to dopuszczalna wielkość importu, a nie potwierdzona dostawa ani rezerwa dostępna w każdych warunkach. W efekcie znaczenie integracji z UE zależy od rzeczywistej dostępności energii elektrycznej w państwach, z których jest importowana, oraz możliwości jej dostarczenia do odbiorców. Zagraniczne finansowanie napraw oraz dostawy generatorów, transformatorów i innego wyposażenia wspierają odbudowę infrastruktury. Skuteczność tej pomocy zależy od terminowości dostaw, dopasowania wyposażenia do potrzeb oraz jego uruchomienia przed kolejnymi zakłóceniami. Pomoc zagraniczna i import energii elektrycznej mogą łagodzić skutki zniszczeń, lecz nie zastąpią sprawnych lokalnych źródeł ciepła i sieci.

Ograniczony eksport jako wsparcie krajowego wydobycia

W październiku 2026 r. władze Ukrainy złagodziły częściowo zakaz eksportu gazu ziemnego. Jego głównym celem jest podtrzymanie krajowego wydobycia. Przy osłabionym popycie przemysłowym możliwość sprzedaży surowca za granicę stwarza korzystniejsze warunki dla zwiększenia przychodów producentów, utrzymania wydobycia i prowadzenia inwestycji. Ograniczone otwarcie eksportu ma wspierać przyszłe zdolności produkcyjne przy zachowaniu priorytetu dostaw krajowych. Ministerstwo Energii Ukrainy 12 października 2026 r. potwierdziło zasady, które przewidują możliwość eksportu przez prywatnych producentów do 15% miesięcznej produkcji gazu ziemnego w okresie od 1 marca do 30 listopada każdego roku. Limity są zatwierdzane co miesiąc, a niewykorzystane wolumeny nie mogą być przenoszone na kolejne okresy. Procedura wymaga dodatkowo, aby gaz ziemny sprzedany w danym miesiącu został wyeksportowany najpóźniej w ciągu dwóch kolejnych miesięcy. Nie oznacza to jednak zniesienia zakazu obowiązującego zimą. Przy szacowanym wydobyciu prywatnych producentów na poziomie ok. 375 mln m^3 miesięcznie limit 15% odpowiada możliwości wywozu ok. 56 mln m^3 gazu ziemnego (licząc eksport w okresie październik-grudzień, byłoby to ok. 0,01% zużycia gazu w UE prognozowanego przez ACER na poziomie 230 mld m^3)[5]. Możliwość eksportu zwiększa jednak atrakcyjność sprzedaży zagranicznej dla ukraińskich producentów, gdyż pozwala uzyskać wyższe ceny surowca[6]. W efekcie decyzja ma większe znaczenie dla warunków funkcjonowania ukraińskiego sektora gazowego niż dla stabilizacji cen w Europie („Komentarze IEŚ", nr 1729).

Otoczenie międzynarodowe i polityczne Ukrainy

Bezpieczeństwo energetyczne pozostaje jednym z warunków utrzymania samodzielności decyzyjnej Ukrainy i ciągłości funkcjonowania państwa w warunkach wojny. Korzystniejszy bilans gazowy zwiększa możliwości reagowania na zakłócenia, ale nie eliminuje zależności od zagranicznego finansowania, dostaw wyposażenia

[4] DiXi Group, *The last month of winter became a record for electricity imports to Ukraine*, 3.11.2026, https://dixigroup.org/en/the-last-month-of-winter-became-a-record-for-electricity-imports-to-ukraine/ [5.11.2026].

[5] ACER, *Key developments in European gas wholesale markets. Gas summer season 2026 and a look at winter 2026/2027*, 26.10.2026, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-Monitoring-Report-Gas-summer-2026.pdf [10.11.2026].

[6] M. Hoisch, *Ukraine confirms limited gas export allowances for private producers*, 12.10.2026, https://www.spglobal.com/energy/en/news-research/latest-news/natural-gas/101226-ukraine-confirms-limited-gas-export-allowances-for-private-producers [5.11.2026].

i decyzji politycznych partnerów. Współpraca ta ma charakter asymetryczny: Ukraina bezpośrednio ponosi skutki zniszczeń, natomiast dostęp do części środków niezbędnych do odbudowy zależy od podmiotów zewnętrznych. Jednym z mechanizmów wsparcia jest Fundusz Wsparcia Energetyki Ukrainy, zarządzany przez Sekretariat Wspólnoty Energetycznej i zasilany m.in. przez UE oraz jej państwa członkowskie. Według danych z 6 listopada 2026 r. tylko w październiku w ramach funduszu zawarto 90 umów na zakup wyposażenia o wartości blisko 200 mln EUR, a od uruchomienia funduszu w 2022 r. ponad 60 przedsiębiorstw energetycznych w 23 regionach Ukrainy potwierdziło odbiór sprzętu wartego 812 mln EUR. Znaczenie tej pomocy dla przygotowań do zimy zależy jednak od terminów dostaw i uruchomienia wyposażenia[7].

Natomiast administracja USA stoi przed dylematem, jak utrzymać presję gospodarczą na Rosję, nie destabilizując rynków surowców energetycznych i nie ograniczając możliwości kontynuowania negocjacji. 11 października 2026 r. prezydent USA Donald Trump ogłosił, że Rosja i Ukraina uzgodniły natychmiastowe wstrzymanie wzajemnych ataków na infrastrukturę energetyczną. Strona ukraińska wskazywała jednak na brak potwierdzenia rosyjskiego zobowiązania do rozejmu oraz kontynuowanie ataków. USA 16 października 2026 r. odstąpiły od wdrożenia nowych sankcji i ceł wobec największych nabywców rosyjskiej ropy naftowej i gazu ziemnego. Decyzja jest bezterminowa, ale odwracalna i nie znosi wszystkich restrykcji. Krytyka tych działań ze strony części Kongresu wskazuje na rozbieżności dotyczące tego, w jakim kierunku powinna być prowadzona amerykańska polityka zagraniczna, lecz sama w sobie nie przesądza o zmianie przyjętego kierunku. Tym samym deklaracje dyplomatyczne nie stanowią wystarczającej podstawy do ograniczenia ryzyka dla infrastruktury energetycznej. Trwałość deeskalacji zależy od wzajemnego przestrzegania ustaleń, możliwości weryfikacji ich realizacji oraz konsekwencji naruszeń. Dla Ukrainy zasadnicze znaczenie ma więc zachowanie wpływu na warunki negocjacji, tak aby ochrona jej infrastruktury nie została podporządkowana innym priorytetom partnerów.

Scenariusze przebiegu sezonu jesienno-zimowego 2026/2027

Przebieg sezonu będzie zależał przede wszystkim od skutków rosyjskich ataków, warunków pogodowych oraz możliwości importu gazu ziemnego i energii elektrycznej. Można wyróżnić trzy warianty odporności systemu energetycznego. W wariancie umiarkowanym, przy braku istotnej eskalacji ataków, umiarkowanych temperaturach oraz utrzymaniu wydobycia i możliwości importu, zapasy zwiększałyby szanse na pokrycie zapotrzebowania, lecz nie gwarantowały wystarczającej ilości surowca przez cały sezon. Głównym zagrożeniem pozostawałyby lokalne przerwy w dostawach energii elektrycznej i ciepła wskutek uszkodzeń infrastruktury. W wariancie nasilenia ataków uszkodzenia źródeł ciepła, sieci, pomp oraz instalacji zasilających zwiększałyby ryzyko przerw w ogrzewaniu niezależnie od poziomu zapasów gazu ziemnego. Ataki na obiekty wydobywcze przyspieszałyby zużywanie zapasów i zwiększały potrzeby importowe. O skali i długości zakłóceń decydowałyby lokalizacja zniszczeń, dostępność wyposażenia zastępczego i tempo napraw. W wariancie skumulowanych obciążeń, łączącym intensywne ataki, długotrwałe niskie temperatury i ograniczoną dostępność importu, wzrosłoby ryzyko jednoczesnych niedoborów gazu ziemnego oraz ograniczeń dostaw energii elektrycznej i ciepła. Import energii elektrycznej z UE łagodziłby deficyt jedynie w takim stopniu, na jaki pozwalałyby dostępność energii u partnerów oraz możliwości jej przesyłu przez sprawne sieci. Kluczowe byłyby szybkie naprawy, dodatkowe zakupy gazu ziemnego oraz terminowe dostawy wyposażenia i finansowania zagranicznego.

[7] Energy Community, *Ukraine Energy Support Fund on track for record year*, 6.11.2026, https://www.energy-community.org/news/Energy-Community-News/2026/11/6.html [10.11.2026].

Wnioski

- Polityka Ukrainy przed sezonem 2026/2027 obejmuje zabezpieczenie bieżących potrzeb gazowych, utrzymanie krajowych zdolności produkcyjnych i wykorzystanie wsparcia zewnętrznego. Zapasy gazu ziemnego, wynoszące blisko 15,3 mld m^3, przekraczają przyjęty cel o ok. 0,7 mld m^3. Poprawa ta nie wynika jednak wyłącznie z działań władz i krajowych producentów, lecz także z osłabienia popytu przemysłowego wskutek wojny. Dodatkowo zapasy obejmują gaz buforowy i wolumeny o zróżnicowanej dostępności. Korzystniejszy bilans zwiększa więc możliwości reagowania, ale nie potwierdza trwałej samowystarczalności ani odbudowy gospodarczych podstaw odporności państwa.
- Kluczowe znaczenie będzie miało utrzymanie wydobycia, zasilania i ogrzewania w warunkach kolejnych uszkodzeń infrastruktury, których ryzyko pozostaje wysokie przy kontynuacji rosyjskich ataków. Ocena przygotowania do zimy nie powinna więc opierać się wyłącznie na wielkości zapasów, które przekraczają przyjęty cel, lecz także uwzględniać możliwość wykorzystania zgromadzonego surowca do zapewnienia dostaw ciepła i energii przez cały sezon. Ciągłość tych dostaw jest warunkiem ochrony ludności, działania usług publicznych i podtrzymywania aktywności gospodarczej. Jej utrzymanie wzmacnia odporność państwa i społeczeństwa, a zarazem ogranicza możliwość wykorzystywania zniszczeń infrastruktury jako instrumentu presji politycznej na Ukrainę.
- Odporność energetyczna Ukrainy ma znaczenie dla bezpieczeństwa Europy Środkowej przede wszystkim ze względu na powiązania infrastrukturalne oraz zapotrzebowanie na wsparcie w sytuacji kryzysowej, a nie ze względu na możliwość pozyskania dodatkowych wolumenów gazu ziemnego. Ograniczone otwarcie eksportu służy głównie podtrzymaniu przychodów ukraińskich producentów i krajowych zdolności wydobywczych, natomiast jego wpływ na ceny w Europie pozostaje niewielki. Pogorszenie sytuacji na Ukrainie mogłoby zwiększyć jej potrzeby importowe oraz zapotrzebowanie na finansowanie napraw i wyposażenie dostarczane przez partnerów regionalnych. Jednoczesne wystąpienie intensywnych ataków, niskich temperatur i ograniczonej dostępności energii u sąsiadów zwiększałoby potrzeby Ukrainy, a zarazem ograniczało możliwości udzielenia jej wsparcia. Zależność napraw od realizacji zobowiązań partnerów oraz niepewność dotycząca rozejmu i sankcji dodatkowo utrudniają planowanie. Utrzymanie sprawności ukraińskiego systemu ograniczałoby skalę doraźnych interwencji i ułatwiało planowanie współpracy transgranicznej. Wsparcie odporności energetycznej Ukrainy stanowi zatem nie tylko pomoc dla państwa objętego wojną, lecz także element ograniczania ryzyka kryzysowego w regionie.